

Petru Miloș

O zi la pescuit pe râul Caraș

Carașul, un râu fără de care copilăria mea nu ar fi fost atât de frumoasă și cu multe bucurii; pistruiți prinși la muște mincinoase făcute personal, clenii prinși la codiță de boiștean sau coropișniță, mreana brumărie (moioaga), singura specie din râu care se mai găsește și în prezent pentru o partidă de pescuit acceptabilă.

Momelile cele mai eficiente sunt râma de apă și râma roșie de bălegar. Se mai prinde și scoabar, care este la fel ca

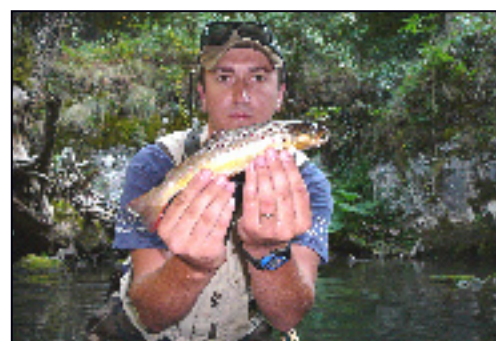
mici sub privirile nedumerite ale unor elevi care se întorceau de la școală dintr-un sat vecin. M-au întrebat și de ce, dacă

ceilalți pești din râu, o victimă nevinovată a braconierilor din zonă, dar și a localnicilor care, cu toate că avem o firmă de salubritate, încă își păstrează vechile obiceiuri aruncând resturile menajere pe malul râului, iar cei mai mulți dintre ei își au scurgerile de canalizare în râu, poluând astfel apa.

O zi toridă de vară mă prinsese în aval de comuna Carașova la o partidă de pescuit de clean. Prinseam câțiva clenii pe carei-ameliberat din cauza dimensiunilor

tot mă pricep la pescuit, nu mă duc mai sus de satul lor? Acolo un unchi de-al lor

a prins șase păstrăvi la rămă. După câteva zile mi-am luat lanseta de spinning, trusa de voblere, rotative, oscilante, muște, minciogul, m-am suit pe motocicletă și hai la drum.

Odată ajuns am constatat că apa era foarte limpede, am încercat întâi la muscă, dar fără rezultat. Am schimbat stilul de pescuit, am pus o rotativă Aglia nr. 1 și după primele 4-5 lansări am făcut cunoștință cu primul păstrăv, am mai prins 3 mai mici pe care i-am reținut numai pentru imortalizare. Am schimbat rotativa cu un vobler de 3,5 cm. cu care am prins încă doi. Am pus oscilantă arămie la care am scăpat un clean de peste un kilogram care a atacat năluca la contactul cu oglinda apei; l-am ținut în dril cam 20 secunde după care a plecat acolo unde îi este locul. Pe la ora 17.00 am hotărât să pun capăt acelei minunate zile de pescuit care mi-aș fi dorit să dureze o veșnicie.

Trebuia să plec deoarece aveam două ore de mers până la locul unde îmi lăsasem motocicleta. Am avut și o mare decepție când am observat numeroase urme de carbit și furculiță rămase pe bolovani, semne clare că aici încă se pescuiește în stiluri primitive, dezonorante, care n-au nimic comun cu pescuitul sportiv.

UREDNIȘTVO:

Glavni urednik: prof. Milja RADAN
Urednici: Ivan DOBRA; prof. Lina TINKUL;
Daniel LUKAČELA; Slavica MUSELIN;
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter: Ljubomir RADAN

Adresa: Karașevo, Središnje sjedište ZHR-a
Telefon: 040-255-232255; fax: 040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com

REDACȚIA:

Redactor principal: prof. Mihai RADAN
Redactori: Ivan DOBRA; prof. Lina TINCUL;
Daniel LUKAČELA; Slavița MUSELIN;
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter: Ljubomir RADAN
Adresa: Carașova, jud. Caraș-Severin,
Sediul central al UCR
Telefon: 040-255-232255; fax: 040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com

U ovom broju / În acest număr:

RECEPCIJA ZGRADE

str. 3
pag. 3

Riječ za naše pokojne

str. 4
pag. 4

TKO JE KRIV?

str. 5
pag. 5

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XI
Broj: 42
studenii 2007.
Anul: XI
Nr. 42
noiembrie 2007

Nastava na materinskom jeziku

Počevši ovom školskom godinom u Osnovnoj Školi br. 2 iz Karaševa osnovana je sekcija hrvatskog jezika za 1 i 2 razred.

Od presudne je važnosti za uvođenje materinskog jezika u tamošnju školu bila inicijativa ravnateljice Ane Filce, neprestani napor prof. Radana, ali i roditeljska odlučnost i zainteresiranost da djeca pohađaju nastavu na svom jeziku. Ove školske godine polaznici 1 i 2 razreda će slušati nastavu isključivo na hrvatskom jeziku, a ravnateljica namjerava uvesti dvojezično slušanje nastave počevši s idućom školskom godinom. Poželjno bi bilo da se mate-

nastavak na 2 str.

nastavak sa 1 str.

rinski jezik uvede i u ostala dva razreda, što nije nemoguće, budući da su prvi i najvažniji koraci već učinjeni.

Ne treba zaboraviti da je u školi iz Kurjačice postojao tijekom godina snažan otpor uvođenju materinskog jezika, jer nastavno osoblje koje je tamo predavalo nije poznavalo hrvatski jezik, pa ga je zbog toga sistematski izbjegavalo. Nimalo ih nije zanimala činjenica da učenici koji pohađaju školu na jeziku kojega ne razumiju, kao što je to slučaj kod nas, daju rezultate ispod svojih intelektualnih sposobnosti, jer dijete razmišlja, sanja, doživljava svijet i najbolje izražava osjećaje na svom materinskom jeziku. Dijete će bolje naučiti rumunjski i jednostavnije integrirati u društvo samo ako pritom dobro savlada i poznaje vlastiti jezik i kulturu.

U vezi s time, relevantan je sljedeći podatak. Davne 1990. godine, nakon jednodnevnog nadgledavanja nastave u dvjema školama iz Karaševa, organizirao se sastanak na kojemu su školski inspektori analizirali djelatnost nastavnika i školske uspjehe učenika. Zaključci školskih inspektora su bili objektivni, u potpunom skladu s rezultatima kojima su učenici pokazali i načinom predavanja nastavnika. Ništa neočekivano. Neočekivano i čudesno je bilo samo ono što je na sastanku istaknuo školski inspektor koji je asistirao na satu tadašnjeg

je odlučujući faktor za uspješno provođenje dobre nastave.

Što se tiče Osnovne Škole br.1 iz Karaševa, primjećuje se veliki interes za materinski jezik. Učitelj Martin Vorga, porijeklom iz Karaševa, uspješno i neprestano predava materinski jezik od 1999. godine naovamo, a velik doprinos promoviranju materinskog jezika i skoku kvalitete nastave predstavlja pristanak učiteljice Baciune Sofie da predaje na sekciji za hrvatski jezik. Trenutno samo učenici 3. razreda slušaju nastavu isključivo na materinskom jeziku. Oni izučavaju hrvatski jezik četiri sata tjedno, kao nastavni predmet. I u vrtiću, dolaskom odgojiteljice Zoriče Radan, jedna grupa djece predškolskog uzrasta odgaja se isključivo na materinskom jeziku.

I Osnovnoj Školi br.2 i Osnovnoj Školi br.1 nadzire se svjetla budućnost. Obje škole raspolažu iskusnim i umješnim učiteljima koji pripadaju istom kulturnom području kojemu pripadaju djeca koja pohađaju školu, što je jedan od ključnih čimbenika za odvijanje kvalitetne nastave. Zahvaljujući takvim uvjetima učenici će lakše pratiti izlaganja svojih učitelja, brže sagraditi temelj za usvajanje novih znanja i, što je najvažnije, sačuvati jezik i kulturne korijene.

Uredništvo

nastavak sa 3 str.

prema sokaku (ulici), a druga prema „gradini“ (vrtu), dok bi na sredini trebalo biti ognjište. U sobama se mora nalaziti lijepo namještena „sofra“, stolice, postelje pokrivene čilimima, predmeti običnog života i pribor za posluživanje jela. Lijepo ukrašena kolijevka sa svim potrepštinama za novorođenče mora biti na sredini jedne sobe.

Na kraju se moramo sjetiti onog bitnog za opstanak, a to je prehrana. Naši su prethodnici sijali žito, kukuruz i druge plodove zemljišta, mleli su i pretvarali u brašno, hranili su se mandrom i slatkim te zdravim crnim kruhom (pitom). Hranili su domaće životinje, živinu, svinje, uvijek su imali zdravo i ukusno meso na sofri što današnjoj prehrani kupljenoj u prodavaonicama, od kruha pa sve do mesnih proizvoda, oskudijeva (nedostaje joj).

Vezano za zdravu prehranu, pitam se... Što bi bilo ako ponovno protječe kroz jarugu ona naša bistra i čista planinska voda te oživi i pokrene Gerinu vodenicu koja se nalazi usred sela? Kada bi bar jedna od mnogih starih vodenica počela raditi i mlestiti!

Gledati naprijed u budućnost, u novo, u suvremena dostignuća normalna je stvar, olakšavajuće u

svakodnevnom životu, no prošlost se ne smije podcjenjivati, niti zaboraviti, jer to može biti štetno i pogubno. Poštovane čelnice naše zajednice molim za podršku, a našu dragu omladinu za razumijevanje.

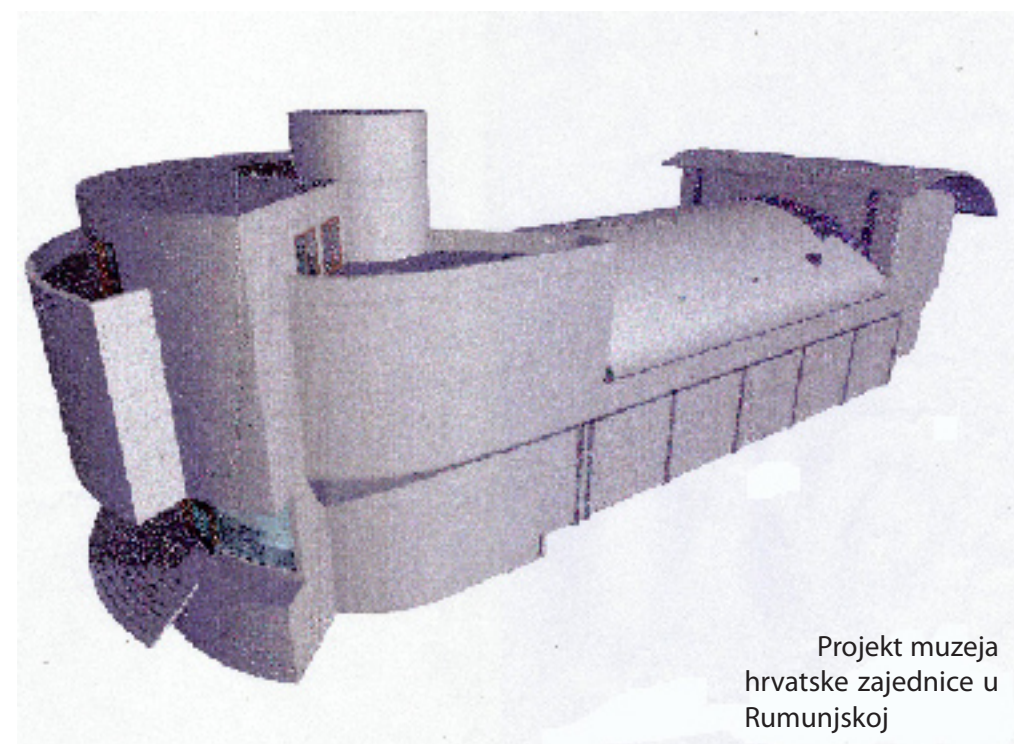
Na kraju hoću istaknuti da veoma cijenim osjećanje dopisnika naše „Hrvatske Grančice“ Marke Dobre koji je u jednom svom prijašnjem članku istaknuo da je naše selo ljepše od Pariza. Potpuno se slažem s njim, jer sam posjetio taj veličanstveni grad, grad svjetlosti i umjetnosti, a jedna od osobitosti tog lijepog grada je jedan mlin mjesto igre i veselja

„Moulin rouge“

Umjesto čuvenih slikara i znamenitih ostvarenja slikarstva neka bude jedna od osobnosti našega sela stara vodenica. „Voda kuda je jednom tekla ponovno će proteći“ – veleli su naši stari, a ja se nadam da bar jedna stara vodenica počne opet veselo da melje.

Kada bi dom uređen na starinski način, muzej i stara vodenica postali simbolom našega sela uz njih bi izražajnije i svjetlije zračile i nove zgrade, novi domovi, domovi budućnosti.

Dr. Martin Slovenski

Projekt muzeja hrvatske zajednice u Rumunjskoj

Mrav

Mili, mili, mali mravak
Neprestano radi
Ljeti vuče, slaže,
A zimi se sladi.
Pogledaj tamo koliko ih ima
Svaki mrvu vuče
Jedan drugom spušta, vrće
Nitko se ne tuče.
Ta je radnja mravu mila
Koliko god teška bila
Lijeno dijete nek se stidi
Kad vrednoga mrava vidi.

Petar Kalina

Festivalul diversității

În perioada 2-4 noiembrie 2007 în orașul Sighișoara a fost organizată prima ședință tehnică de pregătire a ediției din anul 2008 a festivalului ProEtnica. Reprezentanții etnici, împreună cu staful tehnic al centrului educațional ProEtnica condus de către domnul Wolker Reiter, au discutat despre evaluarea festivalului din acest an. Unii reprezentanți din partea etniei pe care o reprezintă și-au exprimat nemulțumirea legată de condițiile de cazare care le-au fost oferite ansamblurilor folclorice în timpul festivalului. S-au discutat și alte mici aspecte nesatisfăcătoare cum ar fi pe plan socio-cultural, artistic și mass-media. Dar într-un final, aspectele

pozitive au dominat pe toate planurile de organizare. În concluzie, sighișorenii au avut parte și în acest an de un festival ProEtnica foarte reușit.

Redactia

MARIN DRŽIĆ

Stiglo je vrijeme da vas, ljubitelje knjiga, pozovem iz svog srca u novouređenu knjižnicu sjedišta ZHR-a, gdje možete pročitati, među ostalom, i pojedina djela (drame) onoga o kome možemo slobodno tvrditi da je najveći komediograf hrvatske književnosti.

Marin Držić rođen je 1508. u Dubrovniku. Potekao iz poznate građanske obitelji koja je već imala jednog književnika, Marinovog strica i našeg prvog petrarkista, Džoru Držića o kojemu smo razgovarali u prošlom broju Grančice. Bio je pjesnik, dramatičar i političar iznimno nemirna života, dubokoga osjećaja za okolnu zbilju i nepotkupljive sposobnosti da viđeno pretvori u istinsku poeziju - prije svega vizualnu poeziju scene. O njegovu djetinjstvu nema podataka, ali se zna da je sa 18 godina postao klerik - crkveni službenik, budući da je preuzeo, po obiteljskom pravu, upravljanje nad crkvama Svih svetih i Sv. Petra na Koločepu od kojih je imao neke prihode. Dvanaest godina kasnije (1538.) Držić dobiva vladinu stipendiju i odlazi u Italiju na studije. U periodu od 1539. do 1543. godine

Marin Držić studira u toskanskom gradu Sieni. O tome što je Držić u Sieni studirao nema neposrednih dokaza, jedino se, na temelju postojećih informacija, može pretpostaviti da je to najvjerojatnije bilo kanonsko pravo. Na ispiti-tima Držić ne blista i nije baš uzoran učenik. No, zato je omiljen među studentima i onoga 1541. godine biraju za upravnika studentskog doma i vicerektora Sveučilišta. Studije pak nije uspio završiti. Nakon povratka u Dubrovnik, u idućih desetak godina napisao je svoja najpoznatija djela. No upao je u dugove jer je bioskloniji trošenju nego zarađivanju, ali je i stekao mnoštvo neprijatelja među onim škrtim, pohlepnicima i trgovcima koji su se prepoznali kao likovi u njegovim komedijama. Tijekom čitava Držićeva života provlači se motiv materijalnih teškoća, velik dio posvećenih mu dokumenata, počinjući od 1535. i završavajući s 1562. godinom, govori o raznovrsnim novčanim obvezama, kao i uzimanim i na vrijeme neisplaćivanim dugovima. Pun prezira prema tadašnjim dubrovačkim vlastima Držić odlazi u Firenzu i upućuje firentinskom vojvodi Cosimu I i njegovom sinu

Francescu pet izvanredno važnih pisama u kojima je, između ostalog, tražio da se u dubrovačkom Senatu izjednači broj pučana i vlastele. U tim pismima Držić teško optužuje vladu u Dubrovniku. On predlaže vojvodi da uz medijsku novčanu i vojnu pomoć podigne ustanak u Dubrovniku. Plan je bio smušen, nepromišljen i nerealan, pa se vlasti u Firenzi nisu ni trudile odgovoriti mu. Držić je naime smatrao kako Dubrovnikom vlada dvadeset ludih nakaza i dvadeset škrtaca smiješnih u očima suvremenika. Držić je jedinstvena pojava u starijoj hrvatskoj književnosti, pisac koji ne prihvaća "dubravu" kao apsolutno ostvarenje sretnoga života, pisac koji se usuđuje dati kritiku vlastitoga grada, tj. njegove aristokratske uprave prikazujući njegove upravljače kao "dvadeset obezoružanih i ludih nakaza."

Iako piše i ljubavnu liriku koja nastavlja raniji hrvatski petrarkizam, ipak drama ostaje glavno područje njegova stvaralaštva. Osnovu Držićevih drama predstavlja antiteza: suprotstavljanje pastoralnih ili mitoloških motiva rustikalnim motivima, viših stilova nižima, stiha prozi, svijeta poezije realnome svijetu. Držićevo komediografsko stvaralaštvo većim dijelom predstavlja, za renesansu karakteristična, regularna komedija, tzv. commedia erudita. Držić je pisac visoke književne kulture, upoznat s antičkom tradicijom (posebice s Plautom, odomaćenim u Dubrovniku), kao i sa suvremenom talijanskom komedijom i talijanskom novelistikom koja je toj komediji bila važnim izvorom inspiracije.

Napisao je djela Pomet, Tiren, Novela od Stanca, Venera i Adon, Tiren, Dundo Maroje, Skup.

Daniel Lucačela

FINALNA RECEPCIJA ZGRADE ZHR-A

26. 10. 2007. godine, početkom u 10 sati, u dvorani Amfiteatar Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj održan je sastanak za finalnu recepciju zgrade ZHR-a. Komisija za preuzimanje navedene zgrade je bila sastavljena od prof. Milje Radana, u svojstvu predsjednika, Petra Bogdana, Milje Slovensky, Elene Sârbu, u svojstvu članova, te Gheorghea Cârdua kao tajnika. Na sastanku su prisustvovali i dvojica građevinskih stručnjaka, inž. Corneliu Bușu i arhitekt Șerban Antonescu, te direktor firme koja je izgradila objekt, inž. Nicolae Mărcineanu.

Odmah na početku sastanka, upravitelj Milja Slovensky je pročitao prisutnim referat o svim opaženim problemima i kvarovima koji su se javljali na zgradi tijekom zadnjih dviju godina, odnosno od recepcije učinjene 2005. godine, prilikom završenja radova na zgradi pa sve do danas. Slovenski je također istaknuo da nije bilo poteškoća u su-

radnji sa izvođačem jer majstori firme SC Banat SRL su pravovremeno ispravljali kvarove primjećene na zgradi u proteklom vremenu.

Sudionici sjednice su zatim pažljivo pregledali sve prostorije zgrade, funkcioniranje vodne instalacije, stanje krova i ustanovili da je graditelj izvršio sve obaveze i kvalitetno obavio radove na

zgradi. U takvoj situaciji predsjednik komisije je predložio sastavljanje zapisnika o finalnoj recepciji zgrade što je na kraju i prihvaćeno, budući da su svi radovi izvedeni prema propisima projekta. Sitni nedostaci kao što su deformacije pojedinih dijelova podnih laminata u apartmanima 11 i 16 graditelj se obvezao riješiti u roku od 14 dana.

Uredništvo

■ NAŠ MUZEJ ■

Da zub vremena ne izgrize sasvim i nestanu znaci naših prethodnika djedova i majki, njihova ostvarenja svakodnevnog života i kulture, moramo se potruditi zaštititi i sačuvati ono što je još ostalo kao sjećanje na njih. Dokaze naše daleke prošlosti, sve ono što je lijepo i vrijedno, dužni smo skupiti i izložiti u jedan muzej, „Naš muzej“, i ostaviti ih budućim pokoljenjima.

„Bez prošlosti nemamo budućnosti“ – glasi jedna stara poslovice. Mi se trebamo ponositi s našom prošlošću i biti zahvalni svima onima koji su nas prethodili, jer njihova lijepa ostvarenja predstavljaju korijen naše sadašnjosti i temelj budućnosti. Čelnicima i kulturnom osoblju našega sela, ali i svima dobrodušnima i zainteresiranima pripada čast prikupiti i opskrbiti muzej s najzanimljivijim vrijednostima.

Takve vrijednosti ima iz obilja. Sjetimo se, na primjer, predmeta korišćenih u poljodjelstvu:

drveni plug i kolca, razne motike za kopanje, kosa, brus, čok, drveno greblo upotrijebljeno za vrijeme kosidbe i skupljanja sijena. Sjetimo se, također, bogatog izbora svakodnevnog života kao što je sinija na koju domaćica postavlja ručak i večeru ili služenje drvenim „ližicama“, lijepo ukrašenim „mutkama“ i „feljegušima“ što služe za spremanje dobremandre (kačamak). Jedinom pomoću mutke i feljeguša se može dobro zamijesiti ukusna mandra.

Što se tiče slike ovčarskog života sjetimo se „čumka“, čabra za sirenje mlijeka, cidila, kotlića što visi na lancu i ovčaru omiljene flure koju koristi u pojati ili pod

faslom da bi se razveselio dok noću čuva svoje stado od kurjaka.

Koristeći se razbojem, preslicom i vretenom naše majke su obrađivale lijepe tkanine, čilime, kece, kanice, torbe, obljalice, itd., a čitateljice ovog članka najbolje znaju sve što su naše majke i bake uspijevale izrađivati pomoću tih predmeta. Umjetnički obdarene vezilje vezle su izvanredno lijepe muške i ženske košulje koje će krasiti naš buduću muzej. Sviralo se u meju (gajde), a bilo je i veoma lijepo izrađenih flura. Jaslice i zvijezdu nosili su dječaci za vrijeme Božića i Tri Kralja.

Mislim da uredimo i sačuvamo jedan starački dom s dvije sobe, jedna okrenuta nastavak na 11 str.

Pogled iz kuta**Riječ za naše pokojne**

S vremenom učimo nove riječi- dublje ih doživljavamo, shvaćamo njihovu pravu težinu i snagu. Vidimo da su riječi nešto živo- mogu nas razveseliti, ali isto tako rastužiti do boli. Imaju dvostruku oštricu, kao nož- govor ljubavi i neljubavi, govor istine i neistine, govor mržnje i govor opraštanja, govor šutnje, govor pogledom, govor pjesmom, govor živih i govor mrtvih...

Dva svijeta postoje. Svijet živih i svijet mrtvih. Za neke ljude, koji su izgubili svoje bližnje- majku, oca, muža, sina- ta dva svijeta postaju jedan isti svijet. Ne mogu ih više odvajati, jer su izgubili ono što vole, a to što zaista voliš nikada ne napuštaš, i nikada te ne ostavlja samog.

U svemu što doživljavamo, radimo, učimo, ostaje samo jedan svijet, jednak za žive i mrtve, jer se često sjetimo onih lijepih riječi, pogleda, savjeta i situacija koje smo doživijeli s našim pokojnima. Njihove su riječi utjeha u žalosti, pokora u grijehu, i pohvala u dobrim djelima. Njihov se glas ničim ne razlikuje od našeg- ni po jačini, ni po sadržaju- jednako je utješan i optužujući. Samo puno jasniji i konkretniji- ne ponavlja se jer zna što je bitno- ne govori puno o stvarima, kakve bi trebale biti, nego ono što jesu- kristalno direktan, ima samo jedan cilj- istinu- zna je i uvijek je govori, ne sumnja u nikoga, nije ograničen vremenom, ni prostorom, oslobođen straha i njegovih posljedica. Tako je točna rečenica koju smo davno čuli: "samo mrtvi mogu reći istinu!"

Uvijek sam se divio svemu oko sebe, a pogotovo onome što je u čovjekovoj duši. Sitnice su me tako znale razveseliti, i shvatio sam da tajna ljepog života leži u znati divljenja, u znatiželji traženja i otkrivanja.

Jednoga dana sam ugledao majku, kako brižno miluje tamno-sivi spomenik u jednom malom groblju kraj velikoga industrijskog grada. Rukom dodiruje slova

utisnuta u kamen i čita napisanu rečenicu: "Sine, htjeli smo ti pomoći, ali nismo mogli." Čuo sam plač majke i vidio njezinu nemoć pred moćnom smrću koja joj prerano oduze sina.

Bio je to razgovor sa živima. Govorila mu je što danas radi njegova sestra, kako joj je jučer bilo u školi. Ni najmanju sitnicu nije zaboravila- rekla mu je sve- baš sve i razgovor je trajao dugo. Nisam niti jednog trenutka razmišljao da je sin ne čuje. Bio je to pravi razgovor i susret onih koji se vole. Zadnje riječi su bile- sine, brzo sam opet tu, kod tebe. Njezini okreti, mahanje rukom na odlasku, bili su znakovi rastanka živih sa živima.

Ovaj slučajni susret majke i sina, njezin razgovor sa sinom ima čudesno djelovanje na ono što znamo o smrću. Za vjernika, smrt nije zadnja točka. Ako je ona posljednji znak onda je to sigurno samo zarez... Osjetih da postoje samo živi, a one koje zovemo mrtvima i njihova slova na groblju (sin umro 25.05.2002.) su adrese gdje ih možemo naći.

Odlazeći i ostavljajući sebegrobove,

koji su za mene postali samo prebivaliste živih, shvatih veliku istinu o kojoj nedavno pročitah: «Kada saznaš tajnu ljubavi, tek tada ćeš riješiti problem smrti.»

Velika je istina koju nam vjera daruje, i govori nam o milosrdnom Bogu, što nas je iz ljubavi stvorio da vječno živimo- tu istinu ne smijemo nikada izgubiti. Sjetimo se te velike istine ne samo na Svi Sveti, nego u svakoj molitvi za pokojne i u svakoj Svetoj Misi. Samo oni koji ne ljube ostaju u smrću. Oni koji osjete toplinu očiju koje vole, blizinu ruke koja snagom ljubavi miluje, otkucaje srca koje ne prestaje kucati za voljenoga, oni su riješili problem smrti.

Naš život nema kraja, završava tamo gdje je i počeo- u vječnosti. Za majku koja voli (ali i za nas sve), dan 25.05.2002. je samo druga adresa gdje njezin sin stanuje.

vlač. Davor Lukačela

Vjernici na karaševskom groblju

Orice vehicul care circulă pe drumurile publice trebuie să corespundă normelor tehnice privind siguranța circulației rutiere, protecția mediului și utilizarea conform destinației.

Unitatea specializată în inspecții tehnice din cadrul R.A.R. s-a deplasat în localitatea Carașova în vederea efectuării inspecției tehnice urmând ca tractoarele agricole să fie înregistrate la primărie, pentru a le fi eliberate numere de înregistrare și un certificat de înregistrare.

Aceste categorii de vehicule trebuie să fie dotate prin construcție cu instalații de iluminare, semnalizare luminosă și avertizare sonoră.

În conformitate cu prevederile legale aflate în vigoare posesorii de tractoare vor încheia o poliță de

STIMAȚI CETĂȚENI

asigurare auto de răspundere civilă (indiferent dacă sunt înmatriculate sau înregistrate la primărie).

Pentru a circula pe drumurile publice vehiculul cu tracțiune animală trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să fie dotat în față cu două dispozitive fluorescent-reflectorizante de culoare albă, iar în spate cu două dispozitive fluorescent-reflectorizante de culoare roșie montate cât mai aproape de marginile exterioare ale vehiculului;

- plăcuțele cu numere de înregistrare se

amplasează în locuri unde se asigură permanent vizibilitatea acestora;

- când plouă torențial, ninge abundent sau este ceață densă ori în alte condiții care reduc vizibilitatea, precum și pe timpul nopții vehiculul cu tracțiune animală trebuie să fie dotat în partea laterală stângă cu cel puțin o lumină de culoare albă sau galbenă;

- conducătorii vehiculelor cu tracțiune animală trebuie să aplice pe harnașamentul animalului trăgător materiale reflectorizante pentru a fi observat cu ușurință de ceilalți participanți la trafic;

Este interzisă circulația pe drumurile naționale a vehiculelor cu tracțiune animală și a tractoarelor agricole, acestea putând circula pe celelalte drumuri și pe traseele stabilite de primărie.

Agent principal,
Popescu Dan-Valentin

Donacija računala

Prošloga mjeseca, Republika Hrvatska, preko svojega Veleposlanstva iz Bukurešta, donirala je 23 računala i 8 printera svim karaševskim školama u kojima se predaje i uči hrvatski jezik. Po jedno računalo su dobile i župe iz Karaševa, Lupaka i Klokotiča.

Udžbenici za našu djecu

Ministarstvo Znanosti, Obrazovanja i Športa Republike Hrvatske doniralo je Zajedništvu Hrvata iz Rumunjske 8.040 knjiga u ukupnoj vrijednosti od 388.900 Kuna, odnosno 52.918 Eura. To su najvećim dijelom udžbenici hrvatskog jezika i književnosti, radne bilježnice za navedene predmete i priručnici za nastavnike. ZHR je već podijelio ove knjige svim karaševskim školama u kojima se uči i predaje hrvatski jezik.

Tom prilikom doministar Martin Oršolić je posjetio Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, Školu broj 1 i Dvojezičnu Gimnaziju iz Karaševa, gdje je razgovarao s učenicima, nastavnicima i ravnateljem.

Hrvatski parlamentarni izbori

24. i 25. studenog 2007. godine održavaju se izbori za Hrvatski sabor. Molimo sve birače s navršenih 18 godina, a koje posjeduju hrvatsko državljanstvo, da dođu u iste dane u Središnje Sjedište Zajedništva Hrvata iz Rumunjske, gdje će biti Biračko mjesto br. 2, i iskoriste svoje pravo na glasanje, te na taj način daju svoj doprinos boljitku Republike Hrvatske.

nastavak sa 7 str.

njem svećeničkih i redovničkih značajki -skromne, samozatajne i velikodušne častenisunikadazahtijevaedaseonjima govori, piše, da im se priređuju svečani dočeci i oproštaji, da im se čuvaju prvi redovi i posvećuju uzvišena mjesta - mogu samo razočarati Vlč.Davora i spomenuti da se oproštaj dogodio i u Biskupiji (vjerojatno je trebalo organizirati koncert ili bal u jednom od Lukačeli omiljenih mjesta), i u filijali Ravnik - gdje su One živjele i u župi Lupak, gdje su se u nazočnosti časne Majke provincijalne - poglavarice održale svete Mise zahvale a i «oproštajni govori».

Od časnih su se oprostiti dolazili svi oni koji su htjeli i koji su u radu časnih

vijanja raznih aktivnosti vjerskog i religioznog sadržaja. Uostalom, tko vas dragi Davore sprječava da i sami predstavite program i pridonesete djeliću plemenita vjerskoga i kršćanskog rada te da na neki način nastavite ono što su tijekom pet godina svog boravka 5.8.2002. - 13.9.2007. časne učinile. Istinski bi to pomoglo radosti tih divnih Božjih službenica pri svome povratku.

Kako ne biste više nikada, dragi Davore, «propali u zemlju od sramote», skromno Vam savjetujem da se pri ovakvoj vrsti pisanja najprije informirate i razgovarate sa svim stranama, a odmah zatim i pročitate sljedeće retke:

«Koliko je važno etički što ispravniije ponašanje novinara vidi se i po izradi mnogih deklaracija, kodeksa časti itd. S

bi ispravio objavljenu informaciju čim se ispostavi da je namjerno netočna, pa i bez intervencije ispravka;

6. Novinar će poštovati profesionalne tajne u vezi s izvorima informacije koju je dobio u povjerenju;

7. Novinar je svjestan opasnosti od diskriminacije koju nerijetko potiču mediji, te će sve učiniti da izbjegne produbljivanje takve diskriminacije, posebno one koja je utemeljena na razlikama u rasi, spolu, vjeri itd.;

8. Novinar će smatrati velikom profesionalnom uvredom: plagijat, zlobne pogrešne interpretacije i klevete i neosnovane optužbe, a i prihvaćanje mita radi tiskanja ili ne tiskanja neke informacije;

9. Novinar vrijedan ovoga naziva smatrat će svojom dužnošću slijediti već spomenuta načela.

»U nadi da će Vam ova načela u buduću pomoći u Vašim novinarskim intervencijama, zaključujem svoj osvrt s konstatacijom da je vaš članak opravdan samo utoliko ukoliko ste bili jako umorni i pod utjecajem nekog snažnog emocionalnog šoka. Istodobno u potpunosti se slažem s našim velikim stvarateljem hrvatskog izričaja koji kaže: «Pisati ne znači drugo nego misliti. Nered u rečenicama je posljedica nereda u mislima, a nered u mislima je posljedica nereda u glavi, a nered u glavi je posljedica nereda u čovjeku, a nered u čovjeku je posljedica nereda u sredini i u stanju te sredine. Ako je netko odlučio da vrši kritiku, a to znači da hoćeda od nereda u rečenicama, u mislima, u glavama, u ljudima i u sredinama stvara red, onda takav subjekt ne smije biti neuredan ni u rečenicama, ni u glavi, ni u mislima.»

Uz istinske želje za Vašim i našim redom te mirom u srcu i duši,

vlč. Marjan Tinkul

prepoznali iznimnu vrijednost što nažalost nije bila opća pojava, ali nitko nikoga ne sprječava da se u svojim molitvama ne sjeti i dalje naše drage Anite, naše predobre i tople Gracije, pa Firmine i Damijsne a i svih drugih «starih i bolesnih žena», kako Lukačela i sam kaže, koje su dale sebe za dobro naše hrvatske zajednice. Osobno bih bio iznimno sretan da i naše djevojčice i djevojke slijede primjer mladića i da prihvate redovnička zvanja. Međutim, a to i Davor dobro zna ili bar vidi, u našem narodu to još uvijek nije tako, i u manjku osoblja - Ančela je sve manje i manje a djeluju od Italije i Hrvatske, preko Hercegovine, Njemačke i Brazila, pa sve do Ekvadora i Ruande, samostan privremeno ostaje bez Časnih ali ne i bez plemenitog djelovanja i od-

tim usvezi Međunarodna je federacija novinara donijela deklaraciju koja služi kao etički standard profesionalnog ponašanja novinara. Ona ima 9 članaka:

1. Poštovanje istine i prava javnosti na istinu prva je dužnost novinara;
2. U obavljanju svojih dužnosti, novinar će uvijek braniti načela slobode i pravo na objektivan komentar ili kritiku;
3. Novinar će izvješćivati samo u skladu s činjenicama čije porijeklo dobro poznaje. Novinar neće izostaviti bitnu informaciju ili krivotvoriti dokumente;
4. Novinar će se uvijek koristiti poštenim metodama, kako bi došao do vijesti, fotografije ili dokumenata;
5. Novinar će sve poduzeti kako

Daniel Lukačela

Tko je kriv?

Zna se već da je ZHR podigao spomenik u selu Karaševu poginulima i nestalima za vrijeme prvog i drugog svjetskog boja. O toj inicijativi ZHR-a pisali smo detaljnije u prošleme broju Grančice.

Onog trenutka kada je u Zajedništvu pokrenuta ova inicijativa, lupački komunalni odbor Zajedništva obratio se pismeno mjesnim vlastima s molbom za koncesiju ili prodaju potrebnog prostora, u površini od 4 kvadratnih metara. To je Zajedništvo učinilo u drugom semestru 2006. godine.

Mjesno vijeće lupačke općine je o tome raspravljalo više od godine dana, ukoliko se spomenik u Karaševu, za to vrijeme i završio. Odgovor je međutim, i poslije godine dana,

onaj kojega vidite, negativan. Pitamo se jedino je li navedeni razlog i istiniti ili je nekakvi drugi razlog odbijanju koncesije. Ovo nije prva kada lupačka komanda odbija inicijative Zajedništva ili tvrdi da inicijative Zajedništva pripadaju njoj. Istina je jedini svjedok od kojeg nitko ne može pobjeći, pa niti knez lupačke komune. Ali o tome drugom prilikom.

Sav intrigiran i pun znatiželje krenuo sam prema Lupaku ne bih li dobio koje logično objašnjenje. Tamo su mi govorili da je mjesno vijeće već tri puta raspravljalo o ovoj problematici ne uspijevajući pri tome naći rješenje koje bi zadovoljilo ZHR. Mjesni odbornici nisu se mogli složiti oko prodaje ili koncesije zemljišta argumentirajući da je teško odvojiti jedan tako mali prostor usred zemljišta kojeg bi ZHR priželjkivao (najme negdje u centru Lupaka) jer bi se ostatku parceliranog dijela teško pronašla namjena za bilo koju izgradnju u budućnosti. Drugim riječima, ako bi se općina Lupak nekada odlučila podići neku zgradu na mjestu gdje će biti plasiran spomenik - neće ga moći otkloniti jer zemljište neće joj više pripadati. Pitam se onda s pravom čemu služe spomenici ako ne za spomen ili u čast uminulima i da bi podsjetili o njima

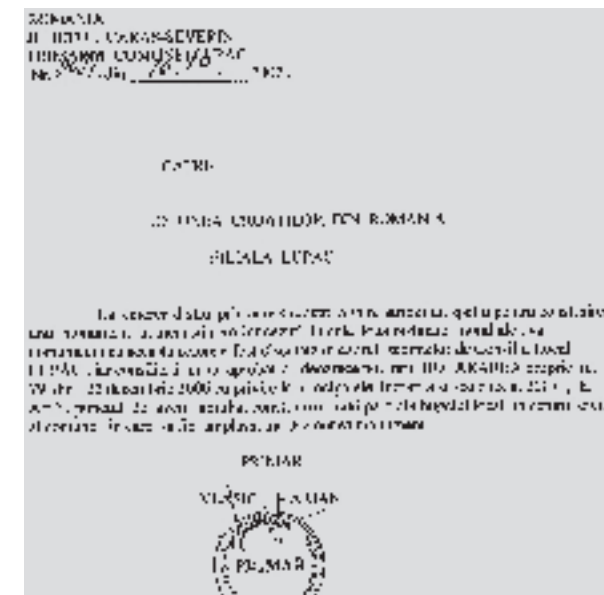
naša i buduća pokoljenja. Ako se već podiže spomenik na nekome mjestu, pa neka tu i ostane zauvijek! Ne trebamo uopće više misliti o budućoj nekoj namjeni toga mjesta jer će ono samo po sebi postati svetište, a svetišta ne smijemo dirati.

Dalje se pitam zašto ne bi uštedjela općina Lupak jedno 30,000 Leja – koliko je bilo spremno Zajedništvo potrošiti za igradnju spomenika – ako već i ona namjerava izgra-

diti slični objekt i da te novce ne upotrijebi u neke druge svrhe. Nek ona izgradi park, a Zajedništvu odobri prodaju par kvadrata terena u središtu parka i kraj priče. Kao lijep primjer mogu navesti Njemački Forum koji je u Bazoviću uspio nagovoriti tamošnje vijeće da je u interesu

objema stranama složiti se i tako je izgrađen njihov spomenik. Šteta je što zakon ne dozvoljava izgradnju bilo kojeg objekta, a da onaj koji namjerava graditi nije vlasnik ili pak koncesionar zemljišta namjenjenome za izgradnju, jer u suprotnome ZHR ne bi toliko inzistirao oko prodaje zemljišta. O nekoj drugoj vrsti suradnje lupačke općine i Zajedništva (pretpostavimo da ZHR financira radove na izgradnji spomenika, a da ne bude vlasnik zemljišta na kojemu se gradi) ne može biti riječi, jer po zakonu ZHR ne može financirati radove druge institucije. Sve u svemu, smatram da se cijela situacija mogla finalizirati na sasvim drugačiji način, ako bi

se prvenstveno imalo u vidu da se ovom inicijativom jedino htjelo pokazati da smo i mi Karaševci ginuli braneći ovu državu i da smo i mi kao narod (iako smo u manjini) vrijedni poštovanja. Ali teško će nas drugi cijeniti, kad mi nismo u stanju sami sebe poštovati.

Negativan odgovor lupačkog mjesnog vijeća

ZAŠTO SELO KLOKOTIČ SLAVI DVA PUTA KIRVAJ

Za one koje nisu upoznate s porijeklom termina kirvaj, to je jedna regionalna riječ koja je ušla u naše karaševske govore iz njemačkog jezika, gdje se zove Kirchenweihe (Kirche-crkva; Weihe-svečanost, posveta) što bi značilo „posveta crkve“. Katolička crkva nije imala tu riječ sve do Srednjeg vijeka, kad je preuzela od laika naziv kirvaj i koristila ga za blagdan posvete jedne novo izgrađene crkve. Kirvaj je ušao u Banat u XVIII stoljeću zajedno s dolaskom pripadnika njemačke manjine na ove prostorije i nastavlja se slaviti sve do naših dana ondje gdje još ima katoličkih župa.

Kirvaj u našim karaševskim selima nastavlja se tradicionalno slaviti svake godine, jedino im promjena okotoga što se poslije 90-tih godina u nekim selima kao Klokotič, Lupak, Vodnik kirvaj ne slavi više samo nedjeljom kako je prije bilo, već se slavi onoga dana kada taj blagdan bude. Prije par godina moglo se reći da tko nije bio ni na jednom kirvaju, nije znao što je propustio, počevši od jela, pića pa sve do plesa. Danas, sve to počinje pomalo umirati, jedino su pripreme oko hrane ostale iste. Što se tiče jela i pića uvijek se moraš dobro pripremiti jer, uz rodbinu i prijatelje, zna se dogoditi da dođu i nepozvani. Nitko od domaćina se ne ljuti jer je i to dio naše tradicije. Nekada se strogo pratilo tko koga poziva na kirvaj. Ukoliko bi se dogodilo da slučajno ispustiš nekoga iz liste pozvanika, a da pritom ta osoba bude član rodbine ili neki od dobrih prijatelja, onda je znalo dolaziti i do sitnih svađa ili pregovora jer je zane-

marenost često puta bila shvaćena kao odbacivanje ili jednostavno izbegavanje dotične osobe. Isto tako, do prije nekoliko godina postojao je običaj da ideš dan-dva prije pomoći onome tko slavi kirvaj. Za vrijeme kirvaja i najsiromašnije obitelji imaju što nuditi svojim gostima, pa je tada razlika između siromašnih i bogatih obitelji što se ugostiteljstva i hrane tiče skoro i neprimjetljiva. Za taj dan, novac nikome ne predstavlja problem, a mislim da neće ni ubuduće jer je kirvaj jedinstvena prilika sresti stare prijatelje ili sjesti i popričati sa svojom daljnjom rodbinom.

Što se tiče proslave kirvaja u Klokotiču, saznala sam od vlč. Petra Dobre nekoliko zanimljivih podataka o tome zašto selo Klokotič slavi dva puta godišnje kirvaj i to: mali kirvaj-3. svibnja, na blagdan sv. ap. Filipa i Jakova, i veliki kirvaj-12. rujna, na blagdan Imena Marijina.

Svaka crkva je posvećena u čast nekoga sveca, koji postaje zaštitnik crkve, sela i

naroda koji tu živi, zagovornik kod Boga za potrebe stanovnika te zajednice. Kad je crkva bila izgrađena 1846. g., biskupija je odlučila da bude posvećena u čast sv. ap. Filipa i Jakova. Pošto ondašnji biskup nije mogao doći posvetiti crkvu u svibnju, na blagdan Sv. apostola, zbog teških situacija u kojima je bila biskupija, došao je tek u rujnu na blagdan Imena Marijina, pa je toga dana posvetio crkvu u čast sv. ap. Filipa i Jakova. Zato selo Klokotič ima dva kirvaja: 3. svibnja slavi zaštitnike sela sv. ap. Filipa i Jakova, a 12. rujna, na blagdan Imena Marijina, slavi dan posvete crkve.

„Crkva je bila posvećena na dan Imena Marijina u rujnu, a ne u svibnju na blagdan sv. ap. Filipa i Jakova, što je za mene Božji znak, dokaz ljubavi i poštovanja našega naroda prema nebeskoj majci Djevici Mariji“, navodi vlč. Petar Dobra.

Nekada su na kirvaj u Klokotič dolazile procesije iz susjednih sela, a danas procesijom dolaze samo iz Doknjače. Što se tiče samih gostiju, može se primjetiti da oni ne dolaze više i na sv. Misu, kao što su nekada dolazili, nego stižu na kirvaj u kasnim popodnevним satima.

I tako, od godine do godine kirvajigubepomalosvojunekadašnju ljepotu ujedinjenja rodbine i prijatelja jer danas svoje najdraže možeš sresti bilo gdje i bilo kada, a ne samo za vrijeme proslave kirvaja, kako je to nekada bilo.

Slaviša Muselin

TKO BI ZNAO

Pročitavši članak (uzmimo da to jest članak pa makar on ličio na nešto posve drugo ...) vlč. Davora Lukačele («Zašto?», Hrvatska grančica, Naše istine, rujan 2007., str. 5), neprestano sam se počeo čuditi gorkom pesimizmu i malodušju, da o netočnostima koje se u njem nalaze ni ne govorim, tog mladog navjestitelja Božjih istina.

Spominjem Božju istinu zato što bi nam Ona trebala biti putokaz i istinanadistinama, pogotovo onda kada senetkoodnassvećenikalaća (hvata) novinarskog pera kao što to radi dragi naš Davor. Međutim, da to nije ni lako, ni jednostavno, dokazuje nedavno objavljeni članak koji se višestruko poziva na istinu, s time da se istina u ovom slučaju brka sa stavom, s legitimnim pravom na razmišljanje i iznošenje svog viđenja i doživljaja pojedinih stanja i situacija, i to površno, patetično, neargumentirano i jako zlonamjerno. Jer jedno je iznijeti pojedinu činjenicu, na primjer, loš položaj institucije u našem društvu, koja kako Davor spominje straši i manipulira ljude, upozoritinaproblem siromaštva, na nepoštivanje ljudskih prava, s čime se u članku Lukačela bavi, ali sasvim je drugo suditi, osuditi i podbunjivati, i sve to bez nijednog argumenta.

Kolikogod poštivao svećeničko zvanje i vlč. Davora Lukačelu, jer je jedna od rijetkih javnih osoba hrabroga i glasnog govora o koječemu, koja daje ponekad nadu boljega, sigurnijega i poštenijeg sutra, ipak me zbunjuje sustavno udaljavanje od krajnjeg plemenitog cilja općeg dobra sviju nas vjernika i Božjega naroda. Kako i ne bi kada umjesto prava i dužnosti propovijedanja evanđelja, poučavanja ljudi i unapređivanja međuljudskih odnosa, te razvijanja mira, suradnje i dobra, što su temeljne značajke vjerskog novinarstva (i dalje vjerujem da bi to što Davor piše trebalo biti vjersko novinarstvo), članak umjesto da širi Riječ Božju, on postaje moralno neispravan tekst.

Sigurno nećemo vjernike upoznati s Isusovim Naukom, nećemo ih povezati i okupiti u Božju zajednicu, suzbiti malodušje i učinak

razočaranja u životu koji čovjeka vodi k egzistencijalnoj propasti i onemogućuje mu puni rast u Bogu, te spas po Kristu Isusu, nećemo sve to, ako pišemo govorom nedavno minulih ratnih prilika u domovini Hrvatskoj (glagol ustati, na kojeg Davor svoje vjernike imperativno poziva, znači povesti borbu, dignuti bunu, ustanak) i okrivljavanjem: «... ne perite ruke poput Pilata»?!

Bože, uistinu ne znam u kojim vremenima tako mlad čovjek živi? Ako ne bih

su u prilikama u kakvima mi i naš narod živimo zahvaljujući našoj Biskupiji i župi Lupak prije svega slijedile nauk i djelo sv. Marije Krucifikse -(njihove utemeljiteljice), to jest nije ih privuklo varljivo blago ovozemaljskih dobara i privremena slava nakon objavljivanja članaka u listovima, nego izabrale su život u skromnosti i jednostavnosti redovništva. Ljubile su i ljube neizmerno Boga preko čovjeka koji je bio potrebit ljubavi, pažnje, milosrđa. Jest, časne su sestre Ančele privremeno

Samostan u Ravniku

vjerovao i nadao se da je objavljeni tekst samomala slabost i pad koncentracije ve-like volje zauzimanja za dobro našeg zajednice, uopće se ne bih osvrtao na Lukačelin stav o svemu što je napisao, a posebno ne na njegove emocije o Časnim Sestrama (Ančelama), kako se skromne i plemenite Službenice milosrđa nazivaju. Namjerno spominjem emocije jer ne može netko spominjati citat o slici, djelu i čovjeku: «...Ono što se vidi da smo učinili, to je naša slika, koja govori kakvi smo mi ljudi!» i (na) nizati puno iskrivljenih slova. Iskreno vjerujem da će vrijeme opovrgnuti senzacionalistički ton nastalog teksta podgrijanog ubrzanim radom srca te da će uskoro uslijediti dobronamjerna zahvala svemu onome što su za naš narod i za nas «drage Časne Sestre» učinile. One

(na neko vrijeme), napustile, zbog zdravstvenih razloga (i ne bih htio nabrajati bolesti zbog kojih boluju jer je to intimna stvar svakog pojedinca; i njima treba zdravstvena njega kao što su one pružale našim vjernicima u odmakloj dobi), Samostan časnih sestara u Ravniku.

Rado bih znao i neke druge razloge. Tko bi znao i Božju Providnost poznavao. Samo znam da su samozatajno došle, bile i djelovale i isto tako na određeno vrijeme otputovale. Dakle, same su rekle (i one nisu neki misle) da odlaze na neko vrijeme, a ne zauvijek kako pesimistički misli naš Davor kada piše: «Neki kažu da napuštaju samo za godinu ili dvije. Ja ne vjerujem i mislim da zauvijek.»

Iznenaden Lukačelinim nepoznavan-

nastavak na 8 str.